

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 29. října 2014 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Davida Čejky a soudců JUDr. Šárky Pfeiferové a JUDr. Pavla Peláka o odvolání obžalovaného ■■■. ■■■■■■■■■■, nar. ■■■■■■■■■■ v ■■■■■■■■■■, trvale bytem ■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■, okres ■■■■■■■■■■, proti rozsudku Okresního soudu v Chrudimi ze dne 20. 8. 2013, č. j. 2T 101/2013-179, **takto:**

*Z podnětu odvolání obžalovaného se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. řádu **zrušuje v celém rozsahu** a podle § 259 odst. 3 tr. řádu se **nově rozhoduje tak, že***

obžalovaný ■■■. ■■■■■■■■■■, nar. ■■■■■■■■■■ v ■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■, trvale bytem ■■■■■■■■■■, ■■■■■■■■■■, okres ■■■■■■■■■■,

je vinen

že

v období od ■■■ 2012 do ■■■ 2012, kdy byl Policií ČR vykázán ze společného bytu, na adrese ■■■ v ■■■ se zvyšující se intenzitou a četností fyzicky a psychicky týral svého nezletilého syna ■■■, nar. ■■■, tak, že za každou známku horší než dvojku, kterou syn přinesl ze školy, vždy následoval doma výprask, syna bil většinou rukou do rukou, nohou a do zad, matka byla těmto výpraskům zpočátku přítomna, ale po tom co obžalovanému řekla, že to oznámí, si obžalovaný vyhledával situace, kdy bil syna v její nepřítomnosti, po tom, co se nezletilý ■■■ zhoršil ve školním prospěchu a chování, z důvodu neadekvátního výchovného přístupu obžalovaného se nezletilý obvykle učil až do nočních hodin, ráno ho probouzel v 05.30 hod., dříve než jeho dva sourozence, a nezletilý se musel učit před odchodem do školy, zakazoval mu mimoškolní aktivity, od ■■■ 2012 se nezletilý denně bál chodit domů ze školy, protože věděl, že bude výprask, obžalovaný syna po příchodu domů okamžitě kontroloval jaké má známky a pokud přinesl známku horší než dvojku, následoval výprask, synovi nadával a ponižoval ho výrazy – zmetku, debile, sráči, hajzle a podobně, dne ■■■ 2012 po příchodu syna ze školy a zjištění, že ve škole dostal pětku, uchopil nezletilého v předsíni bytu za ruce, začal na něho křičet, poté ho svalil na zem, klekl si na něho a rukou ho mlátil do hlavy, rukou a zad, čímž mu způsobil hematom a edem za levým boltcem 3 x 3 cm, před levým boltcem na levé tváři hematom 6 x 6 cm a přímo na boltci hematom 2 x 2 cm, uvedené nepřiměřené trestání nezletilého obžalovaným mělo negativní vliv na psychický vývoj nezletilého, projevuje se u něho trvale zvýšená úzkost, občasné psychosomatické obtíže (bolesti hlavy, třes rukou) a snížená důvěra – komplex méněcennosti, v důsledku neadekvátního psychického a fyzického trestání ze strany otce je ohrožen vývoj svébytnosti nezletilého, síla vůle, pružnost a schopnost klást odpor,

t e d y

týral osobu, která byla v jeho výchově.

T í m s p á c h a l

přečin týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1 tr. zákoníku,

a o d s u z u j e s e

*podle § 198 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání **jednoho (1) roku.***

*Podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 tr. zákoníku se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na **zkušební dobu v trvání dvou (2) roků.***

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný uznán vinným zločinem týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku a odsouzen podle § 198 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání dvou roků, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku, § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou roků.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se obžalovaný shora uvedeného zločinu dopustil tím, že

v období od [REDAKCE] 2012, vyjma letních měsíců [REDAKCE] a [REDAKCE], až do [REDAKCE] 2012, kdy byl Policií ČR vykázán ze společného bytu na adrese [REDAKCE] v [REDAKCE], se zvyšující se intenzitou a četností fyzicky a psychicky týral svého nezletilého syna [REDAKCE], nar. [REDAKCE], tak, že za každou známku horší než dvojku, kterou syn přinesl ze školy, vždy následoval doma výprask, syna bil většinou rukou do rukou, nohou a do zad, matka byla těmto výpraskům zpočátku přítomna, ale po tom co obžalovanému řekla, že to oznámí, si obžalovaný vyhledával situace, kdy bil syna v její nepřítomnosti, po tom, co se nezletilý [REDAKCE] zhoršil ve školním prospěchu a chování, z důvodu neadekvátního výchovného přístupu obžalovaného se nezletilý obvykle učil až do nočních hodin, ráno ho probouzel v 05.30 hod., dříve než jeho dva sourozence, a nezletilý se musel učit před odchodem do školy, zakazoval mu mimoškolní aktivity, od [REDAKCE] 2012 se nezletilý denně bál chodit domů ze školy, protože věděl, že bude výprask, obžalovaný syna po příchodu domů okamžitě kontroloval jaké má známky a pokud

přinesl známku horší než dvojku, následoval výprask, synovi nadával a ponižoval ho výrazy – zmetku, debile, sráči, hajzle a podobně, dne [REDAKCE] 2012 po příchodu syna ze školy a zjištění, že ve škole dostal pětku, uchopil nezletilého v předsíni bytu za ruce, začal na něho křičet, poté ho svalil na zem, klekl si na něho a rukou ho mlátil do hlavy, rukou a zad, čímž mu způsobil hematoma a edem za levým boltcem 3 x 3 cm, před levým boltcem na levé tváři hematoma 6 x 6 cm a přímo na boltci hematoma 2 x 2 cm, uvedené nepřiměřené trestání nezletilého obžalovaným mělo negativní vliv na psychický vývoj nezletilého, projevuje se u něho trvale zvýšená úzkost, občasné psychosomatické obtíže (bolesti hlavy, třes rukou) a snížená důvěra – komplex méněcennosti, v důsledku neadekvátního psychického a fyzického trestání ze strany otce je ohrožen vývoj svébytnosti nezletilého, síla vůle, pružnost a schopnost klást odpor.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný odvolání, ve kterém uvedl, že se žádného trestného činu nedopustil a že jeho jednání tak, jak bylo objasněno v průběhu dokazování, nenaplnuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku. Oba dva s manželkou se po celou dobu řádně starali o tři nezletilé děti, rodina fungovala, rodiče jezdili s dětmi na výlety, zajišťovali účast dětí na kroužcích, společně trávili dovolené a volný čas. Vztah obžalovaného se všemi dětmi byl velmi dobrý a nikdy se neprojevilo, že by byl na děti nepřiměřeně přísný či tvrdý. Jediný problém ve vztazích obžalovaného a syna [REDAKCE] vznikl v průběhu roku 2012 při přípravě [REDAKCE] na školní vyučování. Když po skončení [REDAKCE] pololetí [REDAKCE] třídy začal mít [REDAKCE] problémy s chováním ve škole, vypracováváním domácích úkolů a přípravou do školy ([REDAKCE] a [REDAKCE] 2012), matka na spolupráci se školou rezignovala a přestala s učitelkami komunikovat. Nebyla schopná důsledně kontrolovat přípravu syna do školy a řešila to tím, ať [REDAKCE] jde do svého pokojíku a učí se. Za této situace se se školou spojil obžalovaný a začal problémy řešit. Konzultoval s učitelkami a společně hledali způsob, jak zajistit řádné plnění školních povinností [REDAKCE]. Důsledně se synovi věnoval, kontroloval ho a pomáhal mu s matematikou. V této době ještě k žádným konfliktům nedocházelo a [REDAKCE] plnění svých školních povinností zlepšil. O prázdninách pak probíhal normální rodinný život, [REDAKCE] měl volno a užíval prázdnin, žádné učení po něm nikdo nevyžadoval a s rodiči byl na dovolené. Problémy se vrátily v [REDAKCE] pololetí [REDAKCE] třídy, kdy [REDAKCE] opětovně a hrubě neplnil své školní povinnosti, nepsal úkoly a polevil v učení. Obžalovaný opět důsledně spolupracoval se školou a [REDAKCE] se plně věnoval. V jeho přístupu rozhodně nelze spatřovat nepřiměřenou tvrdost, ale spíše důslednost. Obžalovaný se v první řadě snažil synovi po dobrém domluvit, aby si plnil svoje základní školní povinnosti a pokud tak nečinil, trestal ho především zákazem televize, příp. omezením návštěvy kroužků. Obžalovaný připouští, že v tomto směru měl s manželkou rozpory, vyčítala mu jeho důslednost, syna se zastávala a netrvala na tom, aby se řádně připravoval do školy. Syn takto podporovaný matkou otcovu důslednost v přípravě do školy zřejmě pociťoval jako příkoří, neboť se musel učit místo toho, aby sledoval televizi, byl připojen na internet a běhal venku. Tuto snahu obžalovaného, i když v jejím rámci padl občas i pohlavek, nelze v žádném případě kvalifikovat jako týrání, když podle judikatury se považuje za týrání svěřené osoby především surové bití rukou nebo různými předměty, déletrvající klečení, někdy s předpaženými rukama, přivazování

dítěte ke stolu nebo k radiátorům či ponechání dítěte v chladném prostředí. Týrání svěřené osoby je úmyslný trestný čin a obžalovaný je přesvědčen, že nebyl prokázán jakýkoliv jeho úmysl synovi nějak ubližovat či ho týrat. Jediným cílem jednání obžalovaného bylo pomoci synovi s plněním školních povinností a zajistit jeho řádnou přípravu. Obžalovaný je přesvědčen, že okresní soud učinil na základě provedeného dokazování nesprávné závěry, když je obžalovaný usvědčován především výpovědí své manželky, která podala návrh na rozvod manželství a od obžalovaného i s dětmi odešla. Její výpověď je rozporná a nevěrohodná, když její popis jednání obžalovaného vůči ■■■ se vyvíjel v neprospěch obžalovaného v souvislosti s tím, jak bylo třeba zdůvodňovat prodloužení vykazání obžalovaného z bytu. Nemůže být pravdivé tvrzení, že obžalovaný syna opakovaně surově bil tak, že nemohl spát, nemohl se hýbat apod. Za celé období roku 2012 neexistuje jediný poznatek o tom, že by ■■■ měl s obžalovaným nějaké problémy, že by ho obžalovaný bil či že by měl nějaké potíže či zranění. Nikdy nic takového nezjistili lékaři, učitelé tělocviku ani třídní učitelka. Pokud by skutečně byl syn bit na ruku a nohu, jak tvrdí rozsudek, jistě by to bylo zjiitelné a někdo by si toho musel všimnout. Jsou zde samozřejmě výpovědi obou dětí, z nichž vyplývá, že ■■■ od otce nějaký pohavek dostal, ale nikdy nebyl bit vařečkou nebo plácačkou, jak uvádí matka. Jediným relevantním důkazem o použití fyzického násilí obžalovaného vůči synovi je lékařská zpráva ■■■ z ■■■ 2012. Tato lékařka zjistila jediné poranění, a to hematom na levé tváři a uchu (tedy maximálně pohavek do těchto míst). Žádné jiné zranění či stopy násilí nebyly zjištěny, ačkoliv matka uváděla, že syn byl den předtím svázan a surově zbit a že byl opakovaně bit i předtím. Pokud by matka mluvila pravdu, musela by lékařka nějaké stopy násilí najít.

Z výše uvedeného je zřejmé, že se obžalovaný v žádném případě nedopustil vůči synovi fyzického násilí dosahujícího stupně týrání. Lze mít výhrady vůči občasnému pohlavkování syna a není to zřejmě správný výchovný postup, nelze to ale považovat za týrání svěřené osoby ve smyslu trestního zákoníku. Pokud okresní soud v rozsudku uvádí jako součást týrání i to, že se ■■■ musel do nočních hodin učit, musel se učit i ráno před vyučováním a byly mu zakazovány mimoškolní aktivity, tak ve skutečnosti se obžalovaný se synem učil nejpozději do 20.00 hodin, a déle zcela výjimečně v době přípravy ke zkouškám na gymnázium. Pokud si ■■■ ráno před školou zopakoval látku, nelze to považovat rovněž za nic špatného. Je třeba si uvědomit, že obžalovaný vypravoval do školy tři děti a těžko by měl čas ■■■ k něčemu nutit. Zákazy sledování televize či dočasné zákazy mimoškolních aktivit jsou nepochybně přiměřenými výchovnými postupy za situace, kdy ■■■ se k plnění svých školních povinností postavil tak, jak bylo v průběhu řízení zjištěno. Posuzování jednání obžalovaného jako zločinu týrání svěřené osoby považuje obžalovaný s ohledem na výše uvedené za zcela nepřiměřené rozšiřování trestní represe. Z těchto důvodů navrhl, aby krajský soud napadený rozsudek zrušil a obžaloby ho podle § 226 písm. b) tr. řádu v plném rozsahu zprostil. Pokud by bylo jednání obžalovaného posouzeno toliko jako přečin podle § 198 odst. 1 tr. zákoníku, navrhuje, aby od potrestání obžalovaného bylo upuštěno.

Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 16. 10. 2013 č.j. 14To 267/2013-209 bylo rozhodnuto tak, že z podnětu odvolání obžalovaného byl výše uvedený rozsudek podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. řádu z důvodu uvedeného v § 222 odst. 2 tr. řádu zrušen a skutek postoupen k projednání Městskému úřadu v [REDACTED].

Z podnětu dovolání Nejvyššího státního zástupce rozhodl Nejvyšší soud ČR dne 3. 9. 2014 č.j. 4Tdo 1033/2014-16 tak, že se podle § 265k odst. 1 tr. řádu zrušuje usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 16. 10. 2013 sp. zn. 14To 267/2013, podle § 265k odst. 2 tr. řádu se zrušují další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. řádu se Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z podnětu podaného odvolání proto krajský soud přezkoumal podle § 254 odst. 1, 3 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to zejména z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláním vytýkány, přihlížel, pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.

Zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku se dopustí ten, kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, a páchá takový čin po delší dobu.

Týrání je podle stávající judikatury zlé nakládání se svěřenou osobou vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pociťuje jako těžké příkoří. Trvalost pachatelova jednání je nutno posuzovat v závislosti na intenzitě zlého nakládání. Může jít o zlé nakládání působením fyzickým útrap, ale i o zlé nakládání v oblasti psychické. Nevyžaduje se, aby u svěřené osoby vznikly následky na zdraví, ale musí jít o jednání, které týraná osoba pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pociťuje jako těžké příkoří.

Přestože obžalovaný na svou obhajobu uvedl, že se pouze snažil řešit studijní a kázeňské problémy poškozeného, které se projevovaly neplněním domácích úkolů a nadostatečnou přípravou do školy, a popřel, že by poškozeného jakkoliv fyzicky trestal za špatné známky s výjimkou občasných pohlavků na přelomu [REDACTED] a [REDACTED] 2012, doprovázených zvýšeným hlasem a krátkodobými zákazy sledování televize, hry na počítači a sportovních aktivit, dospěl krajský soud k závěru, že se obžalovaný choval k poškozenému tak, jak vyplývá z výpovědi samotného poškozeného, podporované výpovědí jeho sestry [REDACTED] a matky [REDACTED], jejichž výpovědi korespondují s dalšími provedenými důkazy včetně výpovědi učitelky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]. [REDACTED], sousedky [REDACTED] a závěry znaleckého posudku [REDACTED]. [REDACTED], z něhož mimo jiné vyplynulo, že poškozený jednak nemá tendenci

zkreslovat realitu ve svůj prospěch (má nízké lži skóre), a dále že negativní projevy v jeho duševním stavu mají původ ve fyzickém a psychickém trestání obžalovaným.

Prokázané jednání obžalovaného vůči poškozenému naplňuje znaky týrání ve smyslu § 198 tr. zákoníku. Míra intenzity trestání poškozeného překročila běžnou mez, což je patrné především z utrpených následků, kdy u poškozeného byla zjištěna zvýšená úzkost, občasné psychosomatické obtíže (bolest hlavy, třes rukou), snížená důvěra – komplex méněcennosti a je ohrožen vývoj jeho svébytnosti a síla vůle. Jednání obžalovaného nelze považovat za adekvátní a došlo jím k překročení akceptovatelných mezí autoritativní a direktivní formy výchovy a jednalo se již o týrání poškozeného. Tento závěr odpovídá výše popsaným negativním následkům v duševním stavu poškozeného, a dále tomu, že se poškozený obžalovaného bojí, nemá k němu vytvořenu důvěru a necítí se v jeho přítomnosti bezpečně.

Přestože v popisu žalovaného skutku jsou i jednotlivá dílčí jednání, která při izolovaném posuzování samy o sobě nejsou natolik závažná (učení před odchodem do školy a následně do pozdních večerních hodin, zákazy mimoškolních aktivit – sportu, sledování televize a hry na počítači), má krajský soud za to, že v kontextu dalšího podstatně závažnějšího prokázaného jednání obžalovaného vůči poškozenému (bití, nadávky a ponižování) je nutno na veškeré jednání obžalovaného nazírat jako na jeden celek a pak i uvedené méně závažné formy jednání obžalovaného vyznívají z hlediska stupně hrubosti a bezcitnosti mnohem závažněji, než když jsou hodnoceny odděleně a samostatně.

Naproti tomu z výpovědi [REDAKCE], [REDAKCE] a znaleckého posudku [REDAKCE]. [REDAKCE] vyplývá, že k intenzivnímu a opakujícímu protiprávnímu jednání obžalovaného začalo docházet až po letních prázdninách roku 2012 (od [REDAKCE]), kdy poškozený nastoupil do [REDAKCE] třídy a skončilo fyzickým napadením poškozeného dne [REDAKCE] 2012, které si vyžádalo lékařské ošetření. Jednání obžalovaného, které lze označit za týrání, tedy trvalo po dobu cca 3 měsíců a v takovém případě z hlediska délky páchaní trestné činnosti nelze hovořit o „delší době“ ve smyslu § 198 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku.

K dalším námitkám obžalovaného v podaném odvolání krajský soud uvádí, že závažnost jednání obžalovaného není snižována tím, že mimo školní problémy s poškozeným fungovala rodina normálně – jezdili na výlety a dovolené, rodiče zajišťovali účast dětí na kroužcích a společně trávili i zbylý volný čas. Není pravdivé tvrzení obžalovaného, že jeho vztah s ostatními dětmi byl bezproblémový, když výrazně negativní reakce na chování obžalovaného byly zjištěny i na straně dcery [REDAKCE]. Konečně pokud obžalovaný zpochybňoval věrohodnost některých důkazů, zejména výpověď [REDAKCE], poukazuje krajský soud na skutečnost, že výpověď této svědkyně zapadá do kontextu provedeného dokazování a je podporována dalšími důkazy.

Z těchto důvodů postupoval krajský soud podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. řádu a zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. řádu nově

rozhodl tak, že se obžalovaný uznává vinným přečinem týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1 tr. zákoníku.

S ohledem na změnu právní kvalifikace oproti rozsudku okresního soudu a dále s ohledem na to, že obžalovaný doposud vedl řádný způsob života, kdy nebyl pravomocně odsouzen ani projednáván pro přestupek a je kladně hodnocen ze strany svého zaměstnavatele, rozhodl krajský soud o uložení trestu odnětí svobody na samé spodní hranici zákonné trestní sazby uvedené v § 198 odst. 1 tr. zákoníku, tedy ve výměře jednoho roku, a jeho výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvou roků.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší státní zástupce a obviněný však mohou proti tomuto rozhodnutí podat **dovolání**. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Dovolání se podává u okresního soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v Brně.

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného.

Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

V Pardubicích dne 29. října 2014

JUDr. David Čejka v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:

██████████